

Sähköinen Suomi tuhoutuu kovaa vauhtia

19.10.2006 11:58 — Kalevi Nikulainen

Kun tutkijat tulevaisuudessa haluavat tutkia tämänhetkisen Suomen sähköistä maailmaa, he törmäävät järkyttävään todellisuuteen. Ensimmäiset internet-sivustot ja sähköpostit on tuhottu ja online-keskustelut singahtaneet tyhjiin.

http://blogit.digitoday.fi/video/001/20061018_5ka8plj9bkcvr4.png alt="Tarja Soiniola — Näytä video" width="180" height="146" />

Kukaan ei myöskään voi taata sähköisten aineistojen ja tallennusmenetelmien pysyvyyttä hyvin pitkällä aikavälillä, arvioi Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjallisuusarkiston tutkija **Tarja Soiniola**. - Sivustoja päivitetään, eikä ensimmäisiä versioita säilytetä. Palvelun loppumisen myötä myös sisällöt häviävät. Sähköpostit pitävät pintansa tulevalle maailmalle ainoastaan tulostettuina. Ongelmaksi tulee myös internetin käytössä lähteenä. Mitä tehdään, kun internetistä siteerattua tietoa ei olekaan opinnäytetyön julkaisuhetkellä enää olemassa? Soiniolan työpaikka on SKS:ssä Helsingin Kruununhaassa. Kirjallisuusarkiston päähenkilöinä ovat suomalaiset kirjailijat, ja sen makasiineissa säilytetään yli 1 700 henkilön ja kirjallisen yhdistyksen arkistoja. Näistä paperiaineistoa on yli 1 300 hyllymetriä, äänitteitä noin 5 300 tuntia ja kuvia yli 120 000 kappaletta. **Materiaalia 1500-luvulta**

Kirjallisuusarkiston varhaisimmat käsikirjoitukset ovat 1500-luvulta, mutta pääosa aineistosta on 1800-luvulta nykypäivään. Arkistot sisältävät käsikirjoituksia, luonnoksia, päiväkirjoja, kirjeitä, kuva-aineistoja, haastatteluja, lehtileikkeitä sekä henkilöiden elämää ja yhteisöjen toimintaa kuvaavia asiakirjoja.

Soiniola selvittää, että SKS:n aineistoa on digitoitu vasta vähän.

- Meillä Suomalaisen Kirjallisuuden Seurassa keskeisiä aloja ovat suomen kielen, kirjallisuuden ja kansanperinteen tutkimus. Digitoinnissa olemme nostaneet esiin suomalaisen kulttuurin merkkihenkilöiden, kuten **Elias Lönnrotin** ja **Aleksis Kiven** aineistoja.

Kansanrunousarkiston puolella digitointihankkeista laajin

---

on ollut *Suomen Kansan Vanhat Runot* -teossarjan digitointi.

Soiniolan mukaan digitointi on yleistynyt maailmalla, ja sitä on Suomessa erityisesti Kansalliskirjaston ponnekkuuudella tehty paljon painetulle aineistolle, mutta ainutkertaisille asiakirjoille vähemmän. Syynä on esimerkiksi vapaahakumenetelmien soveltumattomuus käsinkirjoitettuihin materiaaleihin.

- Paineet siihen, että ainutkertaiset materiaalit olisivat myös maantieteellisesti laajemmin käytössä, ovat suuret. Tämänhetkisillä kustannuksilla se on kuitenkin hyvin hidasta. Tietyin rajoituksin on mahdollista lukea näitä digitoituja materiaaleja asiakassaleissa. Niitä ei välttämättä tuoda jatkossakaan nettiin vapaasti katseltavaksi.

Tutkija toteaa, että julkisten arkistojen täytyy myös huolehtia neutraaliudesta ja tasapuolisuudesta. Digitoitavien aineistojen valinta ei saa ohjata tutkimusta.

Paljon kysymyksiä

Soiniolan mukaan sähköisten aineistojen arkistointi aiheuttaa paljon kysymyksiä.

- Sähköisten aineistojen pysyvissäilytyksessä on tulevaisuudessa ongelmana, saadaanko tietosisältöjä auki, koska ohjelmistojen kehittyminen ja vaihtuminen on nopeaa. Myös formaatit ovat ongelma: vanhentuneilla tallennusvälineillä olevaa tietoa on jo nyt vaikea varmistaa, jollei käytössä edelleen ole esimerkiksi toimivaa lerppuasemaa.

Soiniola arvioi normaaliksi sen, että joku formaatti säilyy kymmenen vuotta.

- Ellei tehdä jatkuvia muunnoksia ja päivityksiä, tiedot katoavat. Yleensä kaikki digitoitu materiaali pitäisi tuoreuttaa viiden vuoden välein uusiin määrityksiin ja sen säilyvyyttä tulee tarkkailla määräajoin.

Cd-levy ei ole mikään pysyväistallennuksen muoto. Sillä olevien tietojen säilyvyys on noin 20 vuotta.

Tutkijan mukaan varsinkin yksityisten ihmisten digitaalisten aineistojen, kuten lasten valokuvien kanssa tulee olla tarkkana, jotta perheen historiaa ei katoaisi.

<http://www.digitoday.fi/viihde/2006/10/19/sahkoinen-suomi-tuhoutuu-kovaa-vauhtia/200618215/66>

